

Yhdentyä 'integroitua'

Integroida-verbiä on yleismaailmalliseen tapaan käytetty suomessakin jo kauan matematiikan terminä, merkityksenä 'määrittää integraali'. Hitaammin meille on tehnyt tuloa *integroida* (ja siihen liittyvästi *integroitua*, *integraatio*) väljemässä merkityksessä, jonka voisi määri-

tellä suunnilleen sanoin 'liittää erillisiä toimintoja yhtenäisesti toimivaksi kokonaisuudeksi'. Nykysuomen sanakirja ei tällaista käyttöä vielä mainitse, ja sen aineskokoelmissakin siitä on sodanedelliseltä ajalta vain jokunen poiminto. Seuraavat esimerkit ovat (1) psykologian

alalta (esikuvana Jaenschin tyyppiopin terminologia), (2) taloustieteistä, (3) yleisemmästä käytöstä:

(1) Ensinnäkin on [Siljon] *integroituminen*, kokonaistuminen, lähinnä sisäistä laatua, kun taas ulospäin saattaa esiintyä kokonaisuuden puutetta. (Kalle Sorainen, Vir. 1938 s. 82.)

(2) Vertikaalista keskittymistä [nim. tuotantoprosessin eri asteita edustavien yritysten yhteenliittymistä] sanotaan myös *integraatioksi*, koska yhteenliittävät yritykset *integraavat*, täydentävät toisiaan. (Martti Kovero, Teollisuus ja teollisuuspolitiikka, 1934, s. 541.)

(3) Taiteen on oltava ihmisyyden koko moraalisen ja aineellisen olemassalolon *integraiva* aines. (Gustaf Strengell, Rakennus taideluomana, suom. Salme Setälä, 1929, s. 136.)

Viime vuosina tilanne on muuttunut, kuten jokainen tietää omalta lukemaltaan ja kuulemaltaan. *Integroiminen* ja *integroituminen* ovat kansainvälisten mallien mukaisesti jatkaneet leviämistään eri tieteenalojen termistöön, ja samalla ne ovat yleistyneet poliittisessa ja muussa päiväkohtaisessa keskustelussa: näkee puhuttavan milloin minkin valtioryhmittymän poliittisesta, sotilaallisesta, kaupallisesta tai kulttuurisesta integroitumisesta ja joskus myös vastaavista ilmiöistä muussa kuin eri maiden keskisessä yhteistoiminnassa. Seuraava näytesarja — osaksi Nykysuomen sanakirjan uudemmista kokoelmista, osaksi omista poiminnostani — kuvastaa »integroitumisen» tämänhetkistä spektriä. Joukossa on esimerkkejä taloustieteistä (4), psykologiasta ja fysiologiasta (5—8), sosiologiasta (9—11) ja kansainvälisten suhteiden alalta (12—17), viimeisenä vielä poiminto kotoisen kulttuuripolitiikkamme saralta (18):

(4) Suurtuotannon ytimenä on kaksi uutta käsitettä: »erikoistaminen», specialisaatio, ja »kokonaistaminen», *integraatio*. (Peter F. Drucker, Teollisuuden uusi yhteiskunta, suom. Arvo Puukari, 1954, s. 32.)

(5) *Integroitunut* = eri toimintojen läheisenä vuorovaikutuksena kokonaisuudeksi sulautunut. (Kai von Fieandt, Havaintopsykologia, 1950, s. 587.)

(6) Fylogeneettiselle kehitykselle tunnusomaista on yhäti jatkuva differentiointuminen (eriytyminen), osasuoritusten erottautuminen ja monipuolistuminen, mutta samalla rinnan tämän kanssa tapahtuva *integroituminen* (yhteyttäminen). Nuoren ihmisen persoonallisuudessa hänen ns. seestymisvaiheessaan tapahtuva integraatio merkitsee esteettisten, eroottisten ja yleensä henkisten tai syvähenkisten virikkeiden sulautumista yhteen seksuaalisten elämäskomponenttien kanssa. (Ison Tietosanakirjan täydennysosa I, 1957, p. 927.)

(7) »*Integroituminen*» ei ole mikään tarkkarajainen hermofysiologian käsite. Se on koko sen korkeammanasteisten hermotapahtumien joukon kokoava yleisnimitys, jonka tuloksena normaali-tapauksissa on hermoston hyvin järjestetty kokonaistoiminta. (David Katz, Psykologian käsikirja, 1958, s. 83.)

(8) Leikimme ikään kuin kissaa ja koiraa itsemme kanssa, paitsi syvällisen *integraation* eli eheytyksen hetkinä, jolloin ei ole menneisyyteen perustuvaa ajattelijaa kerättyine kokemuksineen, jotka väistämättömästi ovat samaa kuin se, mikä on kuollut ja mikä ei ole. (Jarl Fahler, Hypnoosi, 1963, s. 198.)

(9) *Integraatio*: Prosessi, joka pyrkii harmonisoimaan ja yhtäläistämään erilaisia ja toistensa kanssa ristiriidassa olevia yksiköjä ja toimia. (Sakari Sariola, Sosiaalitutkimuksen menetelmät, 1956, s. 190.)

(10) Varsinkin kaksi ryhmäilmiötä on sosiologian kannalta perustavaa laatua: (1) sosiaalinen *integraatio* eli yhteisten pyrkimysten esiintyminen sekä (2) sosiaalinen erikoistuminen eli erikoistuminen rooleihin. (Erik Allardt — Yrjö Littunen, Sosiologia³, 1964, s. 49.)

(11) Eräät muutkin tutkimukset osoittavat, että uskonnolla on usein *integraiva* vaikutus perheeseen. (Mts. 225.)

(12) Pohjoismaiden väliset rajat ovat yhtä avoinna kuin esimerkiksi Kanadan ja Yhdysvaltojen raja. Passeja ei tarvita, ja pohjoismaat muodostavat yhteisen työmarkkina-alueen. Sosiaalipolitiikan ja kulttuurin alalla on saavutettu pitkälle menevä *integratio*. (Ulkopoliittisia lausuntoja ja asiakirjoja 1961 s. 137.)

(13) Euroopan vapaakauppaliitto ei aseta jäsenmailleen velvoituksia muilla kuin kauppaa koskevilla aloilla. Se ei velvoita kauppapolitiikan, sosiaalipolitiikan tai finanssipolitiikan *integroimiseen*, yhteensopeuttamiseen. (Mts. 75.)

(14) Tässä yhteydessä menisi liian pitkälle jäädä pohtimaan kaikkia niitä 1950-luvun tapahtumia, joiden kautta vähitellen Keski-Euroopassa alettiin toteuttaa *integraatiota* ensinnä Hiili- ja teräsyhteisön muodossa. (Ulkopoliittisia lausuntoja ja asiakirjoja 1962 s. 67.)

(15) *Integraatio* voidaan tajuta kansainoikeudellisesti, ja se merkitsee tässä yhteydessä kansojen yhdistymisprosessia ylikansalliseksi poliittiseksi toimintayksiköksi. (HS 1. 2. 1964.)

(16) Hieman karkeaan muotoon tiivistettynä de Gaulle näyttää ottaneen tavoitteekseen seuraavanlaisen olotilan: - - 3. Kaikki tähänastiset poliittisessa ja sotilaallisessa yhdistymisessä, *integraatiossa*, otetut edistysaskeleet on peruutettava ja korvattava kahdenkeskellä sopimusverkolla. (Matti Kontio, Valvoja 1965 s. 314.)

(17) Uskon, että uusi järjestely, joka merkitsee Unesco-työn entistä läheisempää *integroitumista* suomalaisen kasvat-, tiede- ja kulttuuritoiminnan kenttään, on oleva eduksi niin maaillemme kuin Unescollekin, sanoi ministeri Saukonen. (STT:n uutistekstistä 28. 10. 1965.)

(18) Tutkimuksen desentralisoituminen ja itsenäisten tutkimuskeskusten kehittyminen eri korkeakoulukaupunkeihin on syytä nähdä myönteisenä ilmiönä. Vastapainokseen se ilmeisesti kuitenkin tarvitsisi myös uudentyypistä *integroitumista*. (Kansallisten tieteiden

kehittämishjelma 1966—80, 1965, s. 91.)

Mikään ei tietysti estä tähän tapaan sanomasta. Silti tuntuisi hyödylliseltä, että suomeksi kirjoitettaessa olisi tarpeen tullen tarjolla myös kotoinen vastine näin tärkeäksi ja keskeiseksi käyneelle käsitteisällölle. Vastineen tarpeellisuutta osoittaa sekin, että monissa edelle lainatuissa esimerkeissä *integroi(tu)mista* on yritelty eri tavoin suomentaa. Tähänastisissa vastineissa ei kuitenkaan näytä olevan sellaista, joka voisi *integroi(tu)misen* haitatta korvata eri yhteyksissä. *Yhleyttää* 'integroida' (esimerkissä 6) ei käy saman sanan vakiintuneen fysiologisen merkityksen vuoksi, *ehetytä* 'integroitua' (8) osuii enimmissä tapauksissa harhaan; *sopeuttaa yhteen* 'integroida' (13) on selitys eikä termi, ja *yhdistyä* 'integroitua' (16) sanoo useimmiten liikaa. *Kokonaistua* 'integroitua' (1, 4) kuulostaa asiallisesti paremmalta mutta on hiukan kömpelön tuntuinen. Yleispätevää ratkaisua eivät tuo myöskään *kiinteyttää* ja *yhtenäistää*, joita seuraavissa esimerkeissä (19, 20) on ilmeisesti käytetty juuri »integroimisen» vastineena:

(19) Keskustelut ovat koskeneet varsinkin uskonnon *kiinteyttävää* ja hajottavia vaikutuksia. (Allardt — Littunen, Sosiologia³ s. 223.)

(20) Ehdotuksessa vaadittiin pysyvien edustajien nimittämistä kehittämään ja *yhtenäistämään* molempien kaupparyhmittymien toimintaa. (US 17. 11. 1965.)

Mikä siis neuvoksi? Omasta puolestani olen joskus ajatellut sellaista verbi-*paria* kuin *yhdentää* 'integroida' — *yhdentyä* 'integroitua', ja jotkut neuvonkysyjät ovat näitä sanoja ehtineet kokeeksi jo käyttäekin:

(21) Toisaalta taas kolmansiin maihin kohdistuva protektionismi on nopeasti voimistunut modernissa ja jokseenkin yleisesti hyväksytyssä muodossaan maa-ryhmittymien sisäisenä taloudellisenä *yhdentymisenä*, integroitumisena. (KOP:n taloudellinen katsaus 3/1965 s. 186.)

(22) [Otsikko:] Eftan pääsihteeri sir John Coulson: Euroopan taloudellinen *yhdentyminen* tärkeätä. Kahtiajaosta kaikille haittaa. [Tekstissä:] Eftan pääsihteeri sir John Coulson on puhunut New Yorkissa Ulkomaankaupan kansallisliiton vuosikokouksessa luoden kat-
sauksen Euroopan kahdeksan vuoden takaisiin pyrkimyksiin talouselämänsä *yhdentämiseksi*. (US 23. 11. 1965.)

Ehdottamieni sanojen etuna näyttää olevan ainakin se, että ne häiriöttä, turhia sivumielteitä herättämättä sopivat

»integroimisen» ja »integroitumisen» vastineiksi kaikkiin edellä oleviin pariin-
kymmeneen esimerkkiin — matema-
tiikan integroiminen voi erikoistapauk-
sena kai hyvin jäädä suomentamattakin.
Katsoisin tämän edun tärkeäksi: kun
»integroiminen» ja »integroituminen»
ilmaisevat eri tieteen- ja käytännön-
aloilla selvästi samansukuisia käsitesi-
sältöjä, on voitava huolehtia siitä, että
myös omaperäinen vastine tulee kaikille
aloille yhteinen.

TERHO ITKONEN